

Sveučilište u Splitu

Umjetnička akademija

PRIJEDLOG PREDDIPLOMSKOG STUDIJSKOG PROGRAMA

Dizajn vizualnih komunikacija

Split, 25. svibnja 2005.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Preddiplomski studij: Dizajn vizualnih komunikacija

Umjetnička akademija
Glagoljaška bb, HR-21000 Split
Telefon: + 385 21 348 622
Telefaks: + 385 21 348 620
design@umas.hr

1. Uvod

1.1. Razlozi za pokretanje studija

Dizajn vizualnih komunikacija, odnosno oblikovanje svih vidljivih oblika informacije, djelatnost je od velike važnosti u suvremenom gospodarstvu i društvu. Razvijena djelatnost dizajna indikator je i promotor ekonomskog razvitka: u suvremenim uvjetima, bez istaknute dizajnerske komponente uopće se ne može zamisliti bilo kakva gospodarska djelatnost. Osim toga, sposobnosti i vještine koje se steču predloženim studijem važne su i u smislu koji nije prvenstveno komercijalan, nego služi promicanju opće dobrobiti društva i povećanju društvene kohezije.

Postojanje ovakvih studija osobito je važno za zemlje poput Hrvatske, u kojima su integrirani u sveučilišni sustav tek u posljednjih petnaest godina (1989. na Sveučilištu u Zagrebu, a 1997. na Sveučilištu u Splitu).

Predloženi preddiplomski studij dizajna vizualnih komunikacija plod je reorganizacije istoimenog četverogodišnjeg sveučilišnog studija na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu, u skladu sa zahtjevima Bolonjskog procesa.

Prethodno postojeći četverogodišnji studij, osnovan 1997. godine, u podjednakom je omjeru nudio nastavne sadržaje iz oblikovanja statičnih vizualnih proizvoda i oblikovanja digitalnih interaktivnih medija. U međuvremenu se područje novih medija razvilo do te mjere da podjelu nastavnih sadržaja na preddiplomsku i diplomsku razinu, kao i efektivno produženje studija za jednu godinu (na diplomskoj razini), valja smatrati dobrodošlom organizacijskom inovacijom.

Predloženi preddiplomski studij sada se temeljno bavi oblikovanjem statičnih vizualnih proizvoda, uz nudenje elemenata kompleksnijih sadržaja iz područja oblikovanja u novim (tj. digitalnim interaktivnim) medijima.

Tržište rada pokazuje veliki interes za profilom stručnjaka s kompetencijama koje se mogu steći već i na preddiplomskom stupnju sveučilišne izobrazbe (vidi dolje).

Prvostupnici koji se žele dodatno specijalizirati i dodatno povećati kompetitivnost na tržištu rada, mogu upisati diplomski studij dizajna u novim medijima ili neki drugi srodni diplomski studij na Sveučilištu u Splitu, Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu.

Organizacija studija uvedena Bolonjskim procesom (3+2) omogućuje, dakle, i raniju završnost s jasno određenim kompetencijama i veću fleksibilnost pri eventualnoj kasnijoj specijalizaciji, nego što je to bio slučaj na prethodno postojećem studiju.

Procjena svrhovitosti s obzirom na potrebe tržišta rada

Više indikatora ukazuje na veliku potražnju za stručnjacima u području dizajna vizualnih komunikacija u Hrvatskoj.

Zbog specifičnosti politike zapošljavanja u sektoru, oslonjene na samostalan i ugovorni rad, (povoljne) vijesti iz agencija za zapošljavanje ne izražavaju u potpunosti veličinu postojeće potražnje.

Uz tradicionalne poslodavce u sektoru (nakladništvo i industrija grafičkih komunikacija u svojoj ukupnosti), velik broj stručnjaka u području u recentnim su godinama zapošljavale međunarodne reklamne agencije s podružnicama u Hrvatskoj. U kasnim devedesetim godinama dvadesetog, te na početku dvadeset i prvog stoljeća, potražnja za djelatnicima s kompetencijama u polju vizualnih komunikacija bila je tolika da su spomenute industrije zapošljavale i osobe s općom naobrazbom u području vizualnih umjetnosti, pa čak i osobe s vrlo malo formalne naobrazbe potrebne za dizajnersku djelatnost. U ovom razdoblju kao novi poslodavac javile su se i međunarodne nakladničke kuće koje su pokrenule hrvatska izdanja svojih časopisa.

Povratne informacije koje dolaze iz strukovnih udruga, od dizajnera i bivših studenata, ukazuju na to da raste broj diplomanata koji bi željeli raditi samostalno, utemeljiti vlastiti dizajnerski studio, ili raditi s manjim lokalnim klijentima koji postaju sve svjesniji koliko je kvalitetan dizajn važan za gospodarski uspjeh.

Mjereno standardima razvijenih, postindustrijski moderniziranih društava, Hrvatska je “nedovoljno dizajnirana” zemlja. U budućnosti će stoga potražnja za dizajnerskim radom rasti, pogotovo u poduzećima manje i srednje veličine, čije potrebe ne mogu zadovoljiti međunarodne reklamne agencije, jer su im usluge preskupe a lokalno znanje nedovoljno. S druge strane, globalne će reklamne agencije u svojim hrvatskim podružnicama nastaviti zapošljavati i lokalnu radnu snagu.

Kompetencije koje se stječu studijem dizajna mogu se iznijeti ne samo na hrvatsko, nego i na međunarodna tržišta rada. Valja, međutim, napomenuti da se novo proširenje tržišta u području dizajna očekuje u regiji iz koje je dosad dolazio najveći broj studenata i studentica dizajna na Sveučilištu u Splitu (područje uz jadransku obalu, od Istre do Dubrovnika). Rast potražnje u ovoj regiji očekuje se zbog planiranog razvoja turističkog gospodarstva. Administrativna decentralizacija Hrvatske, koja se očekuje tijekom njezine integracije u Europu, također će stvoriti dodatne prilike za zapošljavanje dizajnera i dizajnerica na lokalnoj i regionalnoj razini.

Na koncu, valja reći da kompetencije koje se stječu na prvostupničkoj razini studija dizajna u potpunosti zadovoljavaju potrebe velikog broja potencijalnih poslodavaca u sektoru, o čemu svjedoče poslovne ponude što su ih studenti/-ice dobivali i prije svršetka dosadašnjeg četverogodišnjeg studija.

Povezanost studija sa suvremenim znanstvenim spoznajama

Program studija dizajna vizualnih komunikacija uključuje oblikovne, tehničko-praktične i teorijske sadržaje. Kvalitetno izvođenje predloženog programa pretpostavlja poznavanje i primjenu najnovijih spoznaja u sva tri spomenuta područja, kao i samostalnu istraživačku djelatnost specifično usredotočenu na područje dizajna.

Usporedivost s programima uglednih inozemnih visokih učilišta

Nastavni sadržaji predloženog studija usporedivi su s programima velikog broja ustanova koji nude obrazovanje u području koje se naziva grafičkim dizajnom, komunikacijskim dizajnom i dizajnom vizualnih komunikacija. Čak i kod onih studija koji su zadržali tradicionalni naziv “grafički dizajn” u programima i obrazloženju ciljeva studija prevladava shvaćanje da današnji dizajner nije odgovoran samo za grafičko oblikovanje, nego za ukupnu vizualnu komunikaciju obrađivanog sadržaja.

Od velikog broja usporedivih studijskih programa, programu predloženog studija po intencijama i općem konceptu studija najbliži je program vizualnih komunikacija *Merz Akademie - Hochschule für Gestaltung Stuttgart*, koji uz razvoj oblikovnih vještina i tehničku osposobljenost za rad, osobito ističe razvijanje komunikacijskih i društveno-analitičkih sposobnosti. Ovakav koncept utemeljen je na spoznaji da su dizajnerima vizualnih komunikacija u suvremenim uvjetima potrebna temeljita znanja o kulturnim procesima i strategijama, izražena sposobnost verbalne artikulacije, te napredno razumijevanje odnosa slike i teksta.

Program predloženog studija usporediv je s programom vizualnih komunikacija pri *Merz Akademie* i po tome što u završnim modulima, osim izobrazbe u području statične slike, nudi i elemente razvijanja vizualnih koncepata za digitalne interaktivne medije.

Po kompetencijama koje stječu diplomanti i diplomantice, kao i sadržajima i ciljevima nastave, program predloženog studija usporediv je također s programom vizualnih komunikacija pri Odsjeku za dizajn *Hochschule für Gestaltung und Kunst Zürich*.

Oba usporediva studija organizirana su u četverogodišnjem trajanju (osam semestara). U predloženom studijskom programu, struktura kolegija i stupnjevanje njihove kompleksnosti primjereni su zahtjevima Bolonjskog procesa.

1.2. Dosadašnja iskustva u provođenju ekvivalentnih ili sličnih programa

Studij je razvijen na temelju dosadašnjih iskustava Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu.

Ovaj odsjek, osnovan 1997. godine prvi je u Republici Hrvatskoj ponudio zasebno nominirane kolegije iz područja dizajna u novim medijima (Oblikovanje web stranica, Multimedijalne tehnologije, Računalna animacija).

Tijekom sedmogodišnjeg rada u području dizajnerske izobrazbe, Odsjek je razvio intenzivne međunarodne veze i aktivno pridonio unapređenju edukacijskih standarda u području: organizirao je prvu međunarodnu znanstvenu konferenciju o dizajnerskoj izobrazbi u Srednjoj i Južnoj Europi (Split, 2002.), te okrugli stol na temu stanja dizajnerske izobrazbe u Hrvatskoj (Split, 2002.). Odsjek je član utemeljitelj edukacijske mreže međunarodne udruge nacionalnih dizajnerskih asocijacija (Icograda Education Network). Obrazovne metode i koncept studija Odsjeka predstavljeni su na Icogradinoj konferenciji 2002. godine u Brnu, na kojoj su usuglašavani budući obrazovni prioriteti članica.

Predavanja i radionice na Odsjeku održavalo je u prosjeku četvero inozemnih gostujućih predavača i predavačica godišnje. Uz ova gostovanja, održavana u okviru nastave, Odsjek je organizirao i pet međunarodnih dizajnerskih radionica, u suradnji s uglednim profesionalnim dizajnerima i europskim ustanovama u području (Istituto Europeo di Design - Rim, KTH - Stockholm, Royal College of Art - London).

Uz spoznaje stečene razmjenom iskustava u pedagoškom radu sa stranim partnerima, na Odsjeku je razvijena znanstveno-istraživačka djelatnost u teorijskim područjima bitnim za razvoj područja vizualnih komunikacija (dva znanstvena projekta, uz financiranje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te MZOS-a i British Councila).

Odsjek ima iskustvo organiziranja studentskih razmjena na europskoj razini, jer su i prije službenog otvaranja mogućnosti priznavanja ECTS bodova u Republici Hrvatskoj, na odsjeku boravili studenti inozemnih ustanova (School of Fine Art at University of Wales Institute Cardiff - Velika Britanija, Fachhochschule Vorarlberg - Austrija). Fachhochschule Vorarlberg priznala je svojoj studentici ECTS bodove za kolegije odslušane na Odsjeku.

1.3. Otvorenost studija prema pokretljivosti studenata

Studij je otvoren pokretljivosti studenata u skladu s načelima Bolonjskog procesa.

Pojedini kolegiji i dijelovi programa mogu se odslušati u ustanovama s kojima će se potpisati ugovor o učenju.

Načelni ugovor o suradnji potpisan je s Department of Media Arts, University of Luton (Velika Britanija). Interes za potpisivanje ugovora o učenju pokazala je Fachhochschule Vorarlberg (Austrija).

1.4. Ostali elementi i potrebni podaci

Partneri izvan visokoškolskog sustava

U neposrednom okruženju studija, za njegovo pokretanje zainteresirane su gradska i regionalna (županijska) uprava, jer im je jedan od strateških prioriteta razviti djelatnosti povezane s područjem vizualnih komunikacija (poglavito turizam). Gradska i regionalna uprava već su prethodno potpomogle rad i projekte četverogodišnjeg studija dizajna vizualnih komunikacija.

Ustanove u regiji koje pokazuju osobit interes za partnerstvo su Turistička zajednica grada Splita i novinsko-izdavačko poduzeće Slobodna Dalmacija, te veći broj poduzeća koja pružaju grafičke usluge i usluge oglašavanja.

Trajanje nastavnih sati i vrijednost ECTS boda

Trajanje nastavnog sata na Sveučilištu u Splitu je traje 45 minuta. Jedan ECTS bod predstavlja 30 sati ukupnog rada studenta/studentice.

Prikazi ECTS bodova dodijeljivanih za različite tipove učenja u opisima pojedinačnih predmeta pod točkom 3.2. zaokruženi su na 0,5 boda i na cijeli bod.

Oblici provođenja nastave (prikaz u tablicama pod točkom 3.1.)

U tablicama točke 3.1. donosi se “Popis obveznih i izbornih predmeta i/ili modula” studijskog programa, prikazan po semestrima.

U rubrici tablica u kojoj se brojačano prikazuju sati kontaktne nastave, javljaju se tri vrste načina izvođenja nastave: predavanja, seminari i vježbe.

Zbog prirode nastavne djelatnosti u kolegijima oblikovnog (umjetničkog) područja, oznaka “predavanja” - uz frontalna predavanja nastavnika/nastavnice – u ovom slučaju podrazumijeva i mentorsku poduku. Ona nije zasebno nominirana u tablicama, ali se zasebno navodi i opisuje u prikazu pojedinih kolegija u točki 3.2. (rubrike “Vrsta” i “Oblici provođenja nastave”).

Izborni kolegiji

U tablicama točke 3.1. i opisima pojedinačnih kolegija pod točkom 3.2. donose se samo izborni kolegiji koje u ponudu Umjetničke akademije pridonosi preddiplomski studij dizajna vizualnih komunikacija. Uz pomoć ECTS koordinatora i tutora, studenti i studentice biraju i druge izborne kolegije iz ponude Umjetničke akademije u pojedinom semestru, ili kolegije iz opće ponude Sveučilišta u Splitu i ustanova s kojima će se potpisati ugovor o učenju.

Norma nastavnog opterećenja u kontaktnoj nastavi (umjetničko područje)

Pojedini kolegiji u umjetničkom području dodijeljivani su nositeljima u opsegu većem od zahtjeva sadašnjih normi nastavnog opterećenja u kontaktnoj nastavi za tu skupinu zvanja. U vremenu eventualnog stupanja predloženog programa na snagu, očekuje se naime usklađivanje ovih normi s europskim standardima.

2. Opći dio

Vrsta studija	Preddiplomski	
Naziv	Dizajn vizualnih komunikacija	
Nositelji	Predlagači	Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu
	Izvođači	Umjetnička akademija (Split), Ekonomski fakultet (Split)
Trajanje	3 godine	
ECTS	180 bodova	
Uvjeti za upis	Završena srednja škola u četverogodišnjem trajanju. Uspješno polaganje prijemnog ispita.	
Kompetencije koje se stječu završetkom studija	Osoba koja završi preddiplomski studij dizajna vizualnih komunikacija osposobljena je samostalno dizajnirati proizvode u svim vrstama vizualnih komunikacija koje obuhvaćaju statične proizvode (vizualni identitet tvrtke, plakat i ilustracija, dizajn tiskanih publikacija). Prvostupnici i prvostupnice dizajna vizualnih komunikacija također stječu kompetencije za obradu elemenata pokretne slike, odnosno sudjelovanje u timovima koji se bave izradom tehnički, oblikovno i informacijski kompleksnih proizvoda u novim medijima.	
Mogućnosti nastavka studija	Preddiplomski studij dizajna vizualnih komunikacija daje adekvatnu osnovu za nastavak školovanja na diplomskoj razini u području dizajna, kao i drugim vrstama oblikovnih djelatnosti povezanih s kompetencijama stečenim u preddiplomskom studiju.	
Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija	Prvostupnik/prvostupnica dizajna vizualnih komunikacija.	

3. Opis programa

3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta i/ili modula

I. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD001	Elementi vizualnog oblikovanja	15+0+30	3
UAD002	Primijenjeno crtanje	45+0+30	6
UAD003	Tipografija	45+5+25	6
UAD004	Fotografija 1	15+0+15	3
UAD005	Poznavanje računala	30+5+10	3
UAD006	Dizajn i mediji	45+15+0	6
UAP00S	Uvod u povijest umjetnosti 1	30+0+0	3
UKUPNO:		225+25+110	30
* P+S+V			

II. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD007	Grafičko oblikovanje 1	45+0+30	6
UAD008	Grafičke tehnike	30+0+45	6
UAD101	Fotografija 2	15+0+15	3
UAD102	Osnove računalne grafike	30+5+10	3
UAD009	Komunikološki praktikum	30+0+30	6
UAP10S	Uvod u povijest umjetnosti 2	30+0+0	3
	Izborni kolegij iz programa Umjetničke akademije		3
UKUPNO:		180+5+130 + sati izbornih kolegija	30
* P+S+V			

III. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD103	Grafičko oblikovanje 2	45+0+30	6
UAD104	Layout 1	30+5+15	3
UAD105	Fotografija 3	15+0+15	3
UAD201	Web tehnologija 1	30+5+15	3
UAD106	Ilustracija 1	30+0+30	6
UAD00A	Osnove semiotike	30+15+0	3
UAD00B	Uvod u sociologiju	30+15+0	3
	Izborni kolegij iz programa Umjetničke akademije		3
UKUPNO		210+40+105 + sati izbornih kolegija	30
* P+S+V			

IV. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD202	Grafičko oblikovanje 3	45+0+30	6
UAD203	Layout 2	30+0+30	6
UAD204	Fotografija 4	15+0+15	3
UAD301	Web tehnologija 2	30+5+15	3
UAD00C	Vizualne komunikacije i prostor	30+0+15	3
UAD107	Semiotika tiska	30+15+0	3
UAD108	Sociologija kulture	30+15+0	3
	Izborni kolegiji (3 ECTS)		
UAD205	Ilustracija 2	30+0+15	3
	Izborni kolegij iz programa Umjetničke akademije		
UKUPNO		210+35+105 + sati izbornih kolegija	30
* P+S+V			

V. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD302	Grafičko oblikovanje 4	45+0+30	6
UAD303	Grafička tehnologija 1	30+0+15	3
UAD401	Elementi web oblikovanja 1	30+0+15	3
UAD206	Multimedijske tehnologije 1	30+5+15	3
UAD109	Mediji i društvo	30+15+0	3
EUA112	Marketing	30+15+0	3
UAD402	Stručna praksa (grafičko oblikovanje i tehnologija)		6
	Izborni kolegiji (3 ECTS boda)		
UAD403	Održivi dizajn	30+0+15	3
	Izborni kolegij iz programa Umjetničke akademije		
UKUPNO		195+35+75 + sati izbornih kolegija	30
* P+S+V			

VI. semestar			
Kod	Naziv predmeta	Nastava *	ECTS
UAD501	Grafičko oblikovanje 5	45+0+30	6
UAD404	Grafička tehnologija 2	30+0+30	6
UAD502	Elementi web oblikovanja 2	30+5+15	3
UAD304	Multimedijske tehnologije 2	30+5+15	3
UAD10A	Novi mediji i društvo	30+15+0	3
UAD601	Priprema i prezentacija završnog rada	0+0+0	3
	Izborni kolegiji (6 ECTS bodova)		
UAD00D	Elementi industrijskog oblikovanja	30+0+15	3
	Izborni kolegiji iz programa Umjetničke akademije		
	Opći izborni kolegiji		
UKUPNO		165+25+90 + sati izbornih kolegija	30
* P+S+V			

Napomena: Studenti prve i druge godine studija imaju pravo upisa izvannastavne športske aktivnosti, ukupno 30 nastavnih sati po semestru. Program ove aktivnosti bit će prezentiran prije početka svake akademske godine.